

Opplæring for elev som er pasient i helseinstitusjon i Troms

Samhandlingsrutiner

Denne prosedyren beskriver forhold knyttet til elever (ordinære rettselever) i **videregående skole i Troms**¹ som for kortere eller lengre periode har behov for opphold i en helseinstitusjon. Prosedyren baserer seg på bestemmelsene i *Opplæringslova*, forskriftene til opplæringslova² samt på rundskriv Udir 6-2014 'Rett til opplæring i barne- og helseinstitusjon, og i hjemmet ved langvarig sykdom'³ Siktemålet med prosedyren er å etablere gode samhandlingsrutiner mellom hjemmeskolen til videregående elev og SMI-skolen Troms slik at elevens rett til videregående opplæring blir ivaretatt.

Elevers rett til opplæring

Ungdom som er pasienter i helseinstitusjoner beholder uavkorta sine rettigheter etter OPL og OPL-f mens de er i institusjonen på linje med ordinære elever:

- Eleven skal i utgangspunktet følge et ordinært opplæringstilbud, det vil si det utdanningsprogrammet eller programområdet som de er tatt inn på som elev
- Eleven har krav på opplæring i samsvar med læreplanverket, dette omfatter læreplanen for fag, forskriftsfesta fagfordeling og fagets fastlagte minste timetall
- Faglærer må oppfylle vilkåra i opplæringslov kap. 10 og forskrift kap. 14 om tilsetting og kompetanse
- Eleven kan ha rett til spesialundervisning
- Eleven har rett til et godt fysisk og psykososialt skolemiljø
- Fylkeskommunen har ansvaret for at disse og andre rettigheter etter lov og forskrift oppfylles, jfr OPL §13-3a.

Organisering og ansvar

Alle elever i videregående opplæring i Troms har søkt til og er tatt inn som elev ved en ordinær videregående skole. Eleven blir tatt inn som fulltidselev⁴ ved et fullstendig utdanningsprogram på Vg1 eller et fullstendig programområde på Vg2 eller Vg3 (jf § 6-5 forskrift).

Eleven beholder elevstatusen på hjemmeskolen også i perioder der vedkommende mottar opplæringa på en skole knytta til en helseinstitusjon. Dette innebærer at det er hjemmeskolen som har eleven registrert i det skoleadministrative systemet. Det er **rektor på hjemmeskolen** som har ansvar for at eleven får

- halvårsvurdering i fag, atferd og orden (§ 3-13 og 3-15)
- sluttvurderinger (§ 3-17 – § 3-19)
- fritak fra vurderinger (§ 3-20 – 3-23)
- eksamen (§ 3-25 – § 3-37)
- dokumentasjon og fravær (§ 3-38 – § 3-47)
- vedtak om spesialundervisning, dersom dette er aktuelt (OPL kap 5)
- vedtak om status som deltidselev, dersom dette er aktuelt (§ 6-5). NB! I slike tilfeller må det også søkes om utvidelse av skoleretten til skoleeier.

¹ Prosedyren gir også føringer for samarbeidet mellom SMI-skolen og grunnskoler i fylket, men ulike lov-hjemler vil kunne gi noen forskjeller.

² Heretter kalt hhv OPL, OPL-f

³ <https://www.udir.no/regelverk-og-tilsyn/finn-regelverk/etter-tema/Elever-med-sarskilte-behov/Udir-6-2014/>

⁴ Kan også være delkurselev dersom dette etter søknad er innvilget av skoleeier

Samarbeid

Hjemmeskolen og institusjonsskolen har et felles ansvar for å samarbeide slik at eleven sikres best mulig kontinuitet i opplæringa. Ved planlagte opphold bør samarbeidet mellom hjemmeskolen og institusjonsskolen etableres før innleggelsen.

Premisser

For alle parter er det viktig å være bevisst følgende forhold som utgjør viktige premisser for samarbeidet:

1. SMI-skolen Troms har eleven «på lån». Eleven er på institusjonen i deler av et skoleår, og det er et mål at eleven så snart som mulig skal føres tilbake til hjemmeskolen.
2. eleven følger hjemmeskolens planer og progresjon i hvert enkelt fag der det er mulig.
3. eleven opprettholder sin elevstatus på hjemmeskolen under institusjonsoppholdet og hjemmeskolen setter (bl.a) termin- og standpunktkarakter

Overførings- og drøftingsmøter

- I tilfeller av langvarige innleggelse gjennomføres et oppstartmøte (enten fysisk eller over skype/videokonferanse) mellom skolene der all relevant informasjon formidles, så som planlagt opplæring, vedtak om spesialundervisning og IOP dersom dette finnes⁵, etc. I slike overgangsmøter deltar i utgangspunktet kontaktlærer og avdelingsleder fra begge skolene, eventuelt også andre. I møtet drøftes evt prioritering av fag, og det avtales hvordan samarbeidet skal være mellom skolene.
- Institusjonsskolen har ansvaret for at den unge får opplæring i tråd med lovverket og at opplæringa er tilpassa for elevens individuelle behov, nivå og helsetilstand.
- Det skal avholdes drøftingsmøter mellom overnevnte parter ved behov. Kommunikasjon for øvrig skjer direkte mellom lærerne (se dokumentet «samarbeidsrutiner ...»)
- Dersom det er usikkerhet rundt elevens opphold ved institusjonen, brukes den første uka til å kartlegge elevens skolesituasjon slik at organisert opplæring seinest tar til etter ei uke. I mellomtida melder institusjonsskolen til hjemmeskolen om innleggelsen dersom det dreier seg om uplanlagt/akutt opphold.
- Oppholdet avsluttes med et nytt overføringsmøte der institusjonen redegjør for opplæring, omfang av opplæringa, resultat og vurderinger. Dette kommer i tillegg til skriftlig dokumentasjon.

Prinsipper i samarbeidet

- Hjemmeskolen må så langt mulig sørge for at eleven har med seg nødvendig læremateriell (lærebøker, pc, etc)
- Institusjonsskolen skal i størst mulig grad følge opplæringsplaner i fag fra elevens hjemmeskole, men dette vil være avhengig av elevens helsetilstand og omfanget av behandlinga.
- Institusjonsskolens lærere skal samarbeide med hjemmeskolen om undervisningsopplegg og vurderinger. Eleven bruker lærebøker og arbeidsplaner fra hjemmeskolen og gjennomfører så langt råd er de samme vurderingssituasjonene.
- Hjemmeskolelærer og lærer ved institusjonsskolen avtaler hvem som utfører vurderingene⁶. Alle resultat sendes hjemmeskolen.
- Så langt mulig bør eleven følge samme progresjon som de andre i hjemklassen. Da vil overgangen bli lettere etter endt institusjonsopphold, samtidig som vurderingsgrunnlaget sikres.
- Det kan være nødvendig å avtale noe undervisning eller oppfølging av faglærer fra hjemmeskolen (f.eks. via Skype), særlig i tilfeller der eleven har behov for oppfølging i fag som ikke institusjonsskolen har kompetanse i.

⁵ Tilgang til, og evt overføring av dokumentasjon må avtales og avklares i møtet

⁶ Se dokumentet Samarbeidsrutiner SMI-skolen og hjemmeskolen for nærmere detaljer

- Dersom eleven går på et yrkesfaglig utdanningsprogram og skal ha et langvarig opphold, må hjemmeskolen og institusjonsskolen vurdere hvorvidt eleven bør hospitere ved en ordinær videregående skole i nærheten som har et relevant tilbud.
- Ved evt eksamen er det viktig at det så tidlig som mulig gjøres avtale mellom hjemmeskolen og institusjonsskolen om utveksling av informasjon, prøvemateriell etc. Det vil kunne tilrettelegges for gjennomføring av eksamen ved institusjonen i de fleste tilfeller.
- Etter oppholdet informerer institusjonsskolen hjemmeskolen om elevens arbeid og omfanget av opplæringa i en skolerapport og i de fleste tilfeller i et (skype-)møte.
- Hjemmeskolen vurderer om det er nødvendig med noe kompenserende undervisning i ettertid, men slike behov må balanseres mot hensynet til elevens helsetilstand.

Veiledning

I tillegg til overføringsmøte i fm tilbakeføring av elev til hjemmeskolen, vil SMI-skolen kunne tilby (ekstra) veiledning/kursing til hjemmeskolens ansatte dersom ønskelig. Hensikten med en slik veiledning er å bistå i å tilrettelegge skolehverdagen for eleven som har vært på institusjonsopphold.

Helsemessige forhold og omfang av opplæringen

Det primære for en elev i helseinstitusjon er behandling og rehabilitering, det være seg innen psykiatri, somatikk eller annet, så selv om alle elever i utgangspunktet tilbys undervisning av normalt omfang, vil det ved SMI-skolen - i samarbeid med behandlere - bli gjort en vurdering om hva eleven er mest tjent med. I slike tilfeller må det dokumenteres av behandler at eleven helt eller delvis ikke er i stand til å motta opplæring på grunn av sykdom.

Sakkyndig vurdering, enkeltvedtak og evt utvidelse av skolerett

Dersom eleven over lengre tid⁷ av helsemessige årsaker må ha et redusert fagtilbud, er hovedregelen at PPT tilknyttet elevens hjemmeskole skal vurdere og tilrå omfanget av opplæringa. Hjemmeskolen fatter eventuelt enkeltvedtak om spesialundervisning etter vanlige regler.

Har eleven enkeltvedtak om spesialundervisning fra tidligere kan institusjonsskolen vurdere om dette er tilstrekkelig grunnlag for å fatte et tidsbegrenset enkeltvedtak mens eleven er på institusjon. Dersom det ikke foreligger enkeltvedtak om spesialundervisning fra tidligere, det relativt tidlig blir klart av eleven vil bli ved institusjonen over lengre tid, og behovet for spesialundervisning er til stede (pga reduksjon i omfang eller annet) kan det i noen tilfeller være mest hensiktsmessig at PPT for SMI-skolen gjør sakkyndig vurdering, og at SMI-skolens rektor gjøre enkeltvedtak som gjelder for den perioden eleven er i institusjon. Men straks eleven er tilbake på hjemmeskolen må det gjøres en ny sakkyndig vurdering av lokal PPT, og et påfølgende vedtak fra rektor ved hjemmeskolen.

For elever i VGO gjelder at skoleeier – etter søknad - kan vurdere å gi eleven mulighet til å ta ett skoleår over to år dersom det foreligger tungtveiende grunner. Sykdom og behandlingsopphold vil være en slik grunn. (jfr OPL-f § 6-5)⁸.

Regelverket gir elever i slike situasjoner trygghet for at retten til opplæring blir sikra:

- Elev med rett til videregående opplæring bruker ikke av retten sin dersom vedkommende kun har fått en tredel eller mindre av timetallet fra sitt utdanningsprogram/programområde (jf § 6-4 forskrift)
- Elev i videregående opplæring kan søke om utsettelse eller avbrudd i opplæringa uten at retten til videregående opplæring brukes (jf § 3-1 opplæringslov)
- Elev i videregående opplæring som har rett til spesialundervisning, har rett til inntil to år ekstra når eleven trenger dette for å nå sine opplæringsmål (jf § 3-1 opplæringslov)

⁷ Hva som er «lengre tid» er i vår sammenheng å forstå som 2-3 måneder eller mer, men dette er ikke en absolutt regel, og må tolkes som veiledende.

⁸, se <http://www.tromsfylke.no/Tromsfylke/media/118023/s%C3%B8knad-om-utvidet-rett-og-eller-reservasjon-av-plass.pdf>

Rett til vurdering / fravær og fraværstføring

Hjemmeskolen skal ikke føre fravær på vitnemålet for de periodene eleven får opplæring i institusjon. Eleven får opplæring i regi av skoleeier, bare et annet sted enn på hjemmeskolen. Dersom eleven har fravær fra undervisningen ved institusjonsskolen så blir hjemmeskolen orientert om dette, og de kan da legge inn dette fraværet iht egne rutiner for fraværstføring.

Institusjonsskolen følger reglene for fraværstføring i forskrift § 3-47⁹.

Ved opphold av et par ukers varighet der det ikke er etablert noe undervisningstilbud, brukes reglene om fratrekk av inntil 10 dager av helsegrunner. For fravær utover dette, dersom det ikke er avholdt undervisning, kan eleven få et vedlegg til kompetansebevis eller vitnemål som dokumenterer årsaken til fraværet.

Og for ordens skyld: Elever har rett til vurdering (§ 3-1) selv om de har mye fravær. Det er derfor svært viktig å ikke forveksle reglene rundt fraværstføring i § 3-47 og reglene rundt konsekvenser ved stort udokumentert fravær i § 3-3. Rett til vurdering omfatter både rett til underveivurdering, rett til sluttvurdering og rett til dokumentasjon. Det er elevens hjemmeskole som har ansvaret for sluttvurdering og dokumentasjon.

§ 3-3. Grunnlaget for vurdering i fag

Grunnlaget for vurdering i fag er kompetansemåla i læreplanane for fag slik dei er fastsette i læreplanverket, jf. § 1-1 eller § 1-3.

... . Stort frávær eller andre særlege grunnar kan føre til at læraren ikkje har tilstrekkeleg grunnlag for å gi halvårsvurdering med karakter eller standpunktkarakter.

I tilfeller der fravær skyldes sjukdom eller institusjonsopphold, skal faglærer og hjemmeskole strekke seg langt for å ivareta elevens rett til vurdering. Ved mangelfullt vurderingsgrunnlag i slike tilfeller må det avtales og gjennomføres ekstra vurderingssituasjoner for om mulig å sikre standpunkt. Faglærer fra hjemmeskolen tar med både egne vurderinger og eventuelt de som er foretatt av institusjonslærer i grunnlaget når standpunkt settes. Dersom fraværet og sjukdommen har ført til at det ikke er mulig å sette standpunkt, er det faglærer og rektor på hjemmeskolen som fatter vedtak etter § 3-18.

Økonomiske forhold

Dette er regulert i OPL §13-3a:

For elever fra andre fylker:

Fylkeskommunen der ein institusjon ligg, har rett til refusjon av utgifter til opplæringa frå fylkeskommunen der pasienten var busett på det tidspunktet pasienten vart innlagd

Og i OPL-f §19-7 og 19-8:

Reglane her gjeld satsar for refusjon av utgifter til opplæring som fylkeskommunen, der ein institusjon for rusmiddelavhengige eller institusjon innanfor psykisk helsevern ligg, har rett til etter opplæringslova § 13-3a andre ledd.

Fylkeskommunen der institusjonen ligg, kan krevje refusjon av utgifter til opplæringa frå fylkeskommunen der pasienten var busett på det tidspunktet pasienten vart innlagd, etter desse satsane per elev per år:

- a) Kr 86 000 for elevar som ikkje har behov for spesialundervisning etter opplæringslova kapittel 5.*
- b) Kr 253 000 for elevar som har moderat behov for spesialundervisning etter opplæringslova kapittel 5.*
- c) Kr 501 000 for elevar som har omfattande behov for spesialundervisning etter opplæringslova kapittel 5*

⁹ Det er viktig å presisere at vi har mulighet for fleksibel timeplan, kan innvilge studiepermisjoner etc